

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Έκδίδεται κατά Σάββατον

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ Αρχομένη από της 1ου Ιανουαρίου ή 1ου Ιουλίου Έσωτερικόν δρ. 6.—Έξωτερικόν φρ. χρ. 10	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ» ΟΔΟΣ ΚΥΔΑΘΗΝΑΙΩΝ ΑΡΙΘ. 18 (Παραπλεύρως δόμων, τμήματος Πλάνας)
---	---------------------------------	---

Ο ΝΕΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Προκειμένου να συνταχθῇ ἐν ἔτει 1852 νέος καταστατικός νόμος τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησίας ἡ αὐτόθι ἱερά Σύνοδος καθυπέβαλε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν σχέδιον, διὰ τοῦ ὁποίου κατὰ τι μέρος τοῦλάχιστον ἐξυπηρετεῖτο ἡ Συνοδικὴ ἀνεξαρτησία. Ἄλλ' ἡ Κυβέρνησις οὐδεμίαν εἰδωκε πρὸς τούτα προσοχὴν, ἠτοίμασε δὲ ἴδιον νομοσχέδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἠθέλησε νὰ φανῇ ὅτι ἐπόθει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν γνώμην τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ Σύνοδος προέτεινε μεταβολὰς τινὰς, ἀξιώσασα μεταξὺ ἄλλων νὰ ἐκλέγῃ αὐτὴ τὸν Γραμματεῖα τῆς καὶ νὰ μὴ δύναται ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος κατ' οὐδένα λόγον νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὑπογραφήν του εἰς τὰς περὶ πνευματικῶν πραγμάτων ἀποφάσεις τῆς. Ἄλλὰ τὸ ἔγγραφον, δι' οὗ ἡ ἱερά Σύνοδος διετύπωνε τὴν γνώμην τῆς, τῇ ἐπεστράφη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὡς ἀνευλαβὴς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν καὶ περιέχον ἐπικρίσεις περισσοτέρας τοῦ δέοντος. Ἡ ἱερά Σύνοδος ἐπητήξε, κατὰ τὸν Κωνσταντῖνον Οἰκονόμον, νέν δὲ ἐπέμψε γράμμα, ἐμπεριέχον ὀλιγωτέρας τῶρα παρατηρήσεις. Ἄλλὰ καὶ τοῦτο ἐπεστράφη παρὰ τοῦ Ὑπουργείου μὲ τὴν ἀξίωσιν ὅτι οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως ἢ διορθώσεως εἶχεν ἀνάγκην ὁ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως σχεδιασθεὶς νέος καταστατικός νόμος. Τοιαύτη συμπεριφορὰ ἠδύνατο βεβαίως καὶ ἔπρεπε νὰ ἐξεγείρῃ τὴν ἱεράν Σύνοδον εἰς εὐλογον ἄμυναν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ ὅποια τὴν ἐξέπμπενε πέμπουσα πρὸς αὐτὴν νομοσχέδια ὑπὸ τὸ πρόσχημα νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην τῆς, πράγματι δὲ μόνον ὅπως τὰ ἐπιδοκιμάσῃ δουλικῶς καὶ ἀνευ συζητήσεως. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Οἰκονόμον ὁ μὲν ἐπίσκοπος Κυνουρίας, ὁ τῆς Ἐκκλησίας ὑπέρμαχος, βαθέως ἤδη ἐκοιμᾶτο ἀναρπαγῆς ὑπὸ τοῦ θανάτου, ὡς Συνοδικοί δὲ ἔμενον τρία δευτὰ καὶ ἐν πᾶσι εὐπειθῆ καὶ εὐχείρωτα γερόντια. (Οἰκονόμου τὰ σφζόμενα τομ. Β' σελ. 805). Τοιοῦτοτρόπως ἡ Σύνοδος, ἐξαντλοῦσα ὅλον τὸ μέτρον τῆς πλέον ταπεινωτικῆς ὑποχωρήσεως, ἀπήντησε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν 2 Ἰουλίου

1852 ὅτι τὸ σταλὲν αὐτῇ καταστατικὸν νομοσχέδιον περὶ διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἦτο καθ' ὅλα σύμφωνα πρὸς τὰ θεῖα δόγματα, πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας!

Οὕτω καθ' ἄλοκην πλὴν εὐχαριστημένη ἡ Κυβέρνησις ὑπέβαλε τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 4 Ἰουλίου μετὰ συντόμου ἐκθέσεως. Ἡ Βουλὴ τὸ ἐπεφώνησεν ὡς εἶχε κατὰ τὴν 7 Ἰουλίου, τὸ αὐτὸ δὲ ἐπράξε καὶ ἡ γερουσία τὴν 12 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ ὁ νέος καταστατικός νόμος τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος, ὁ διέπων αὐτὴν μέχρι σήμερον.

Ὡς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον θέλομεν εἶδει πῶς κατήγγελλε καὶ ἐξήλεγε τὸν νόμον τούτον ὁ μέγας Οἰκονόμος Κωνσταντῖνος, ὅστις ὅχι μόνον τὰ ἄτοπα αὐτοῦ ἀπὸ κανονικῆς ἀπόψεως λαμπρῶς εἶχε κατίθει, ἀλλὰ καὶ ἀσφαλῶς προεῖπε τὰ ὀλέθρια καὶ ἀζητηρήτητα αὐτοῦ ἀποτελέσματα.

ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΥΠΟ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. Ἐκείμενον.

α Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένῳ ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἐγειρε εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεσσι τοῖς σάββασι ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυφὴν σώσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων. Καὶ περιβλεψάμενος αὐτούς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρόδει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτενον τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. Καὶ ἐξεληθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἔποιον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι. (1.6).

Σύντομος ερμηνεία

Μετά τινα καιρόν εισήλθε και πάλιν ο Ίησους εις την συναγωγὴν τῆς Καπερναούμ· ἦτο δὲ ἐκεῖ μεταξὺ τοῦ ἄλλου πλήθους και ἀπῳοιοι με ἀναίσθητον και ἀκίνητον τὴν μίαν του χεῖρα. Οἱ Φαρισαῖοι λοιπὸν και οἱ γραμματεῖς, οἱ παρευρισκόμενοι ἐν τῇ συναγωγῇ, παρετήρουν ἂν θά ἐθεράπευε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου, διὰ νὰ τὸν κατηγορήσωσιν ὡς παραβάτην και καταφρονητὴν τοῦ Νόμου. Ἐπειδὴ, ὡς και ἤδη ἐλέχθη, οἱ τυφλοὶ ἐκεῖνοι ὀδηγοὶ τῶν Ἰουδαίων εἶχον διαστρέφει τὴν ἀργίαν τοῦ Σαββάτου κηρ ὕψαντες ἡμπεδισμένα και ἔργα ἐλεύθερα και ἀνεμπόδιστα. Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, τὸ πάθος των τοὺς ὄθει και μέχρι τοῦ νὰ διαμαρτύρωνται και ἐναντίον τῶν θεραπειῶν, τὰς ἐπιτίας ἐνήργει κατὰ τὸ Σάββατον. Ἐκείνος ὅμως, ἂν και ἐγνώριζε τὰς διαθέσεις των και τοὺς σκοποὺς των, δὲν ἠθέλησε νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὴν μοχθηρίαν των ἀναβάλλων νὰ κἀμῆ τὸ καλὸν εἰς ἄλλην ἡμέραν. Ἀπ' ἐναντίας ἐθεώρησε καθήκον του νὰ ἐλέγξῃ και μὲ λόγον και μὲ ἔργον τὴν στρεβλὴν και μωρὴν τῶν Φαρισαίων ἐρμηνείαν περὶ τῆς ἀργίας τοῦ Σαββάτου, και νὰ δεῖξῃ ὅτι ἡ φιλανθρωπία εἶνε ἰσὰρ και ἀγία εἰς πᾶσαν ἡμέραν και ὥραν, οὐδὲν δὲ ἀνοητότερον και ἀσθεστερον ἀπὸ τὸ νὰ τὴν ἐξομοιῶν τις με τὰς ἀτομικτικὰς ἐργασίας τοῦ κέρδους και τῆς ὕλης, αἱ ὁποῖαι μὴ εἰσὶν ἐμποδίζονται εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν ἡμέραν τοῦ ἀγιασμοῦ. Καὶ ὀφειλομεν μὲν βεβαίως νὰ κάμνωμεν οἰκονομίας τινὰς εὐρισκόμενοι ἀπέναντι πονηρῶν και ἔηροκεφάλων θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν, ἀλλ' αἱ οἰκονομικαὶ αὐταὶ δὲν δύνανται νὰ ἐκταθῶσι μέχρι τοῦ νὰ μὴ κάμνωμεν τὸ καλὸν, ἐπειδὴ θά σκανδαλισθῆ ὁ κακὸς ἄρχων, ἢ νὰ συμμερισθῶμεν σφαιλερῶν ἐρμηνειῶν τῶν θείων λόγων διὰ νὰ μὴ συγκρουσθῶμεν πρὸς ἄρχοντας διεστραμμένους και κακοποιούς. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς δὲν ἔλαθεν ὅπ' ὄψιν του τὴν φαρισαϊκὴν στενότητα και κακίαν, ἀλλ' εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρωπον με τὴν ξηρὴν χεῖρα· σῆκω και ἔλα ἔδω εἰς τὸ μέσον. Καὶ ὁ ἄνθρωπος, λάμπων ἀπὸ τὴν ἐλπίδα, ἐσηκύθη και ἐπήγε.

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐστράφη και εἶπε πρὸς τοὺς Φαρισαίους· κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου τί φρονεῖτε σεις ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ κάμνωμεν; καλὸν ἢ κακόν; νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν σωτηρίαν ἀνθρώπου βοηθοῦντες και θεραπευόντες αὐτόν, ἢ με τὴν ἀδιαφορίαν και τὴν ἀποχὴν μας νὰ συνεργῶμεν εἰς τὸν θάνατόν του;

Οἱ Φαρισαῖοι εἰς τὴν τοιαύτην πρέπουσαν θέσει τοῦ πράγματος δὲν εἶχον πῶς νὰ ἀντιποῦν. Κρύφοντες λοιπὸν τὸ πάθος των, εἰσώπων. Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐγύρισε και τοὺς ἐκύτταξεν ὄλους κύκλῳ ὡς ἦσαν καθήμενοι, με ὀργὴν συγκρόνως και με λύπην. Με ὀργὴν, διότι διεστρέφον τὸ Σάββατον κατὰ τὴν ὑπαγύρευσιν τῆς κακίας των, μολοντί δὲ τοῖς ἐφανερῶντο σαφέστατα ἡ ἀλήθεια, δὲν ἤθελον νὰ τὴν ἀναγνωρίσουν· και με λύπην διὰ τὸ ὅτι, πεπωρωμένοι οἱ Φαρισαῖοι τὴν καρδίαν και συζυμμένοι με τὴν ἁμαρτίαν, ζῆνοι πλέον πρὸς τὸ φῶς και ἀπρόσπει εἰς

τὴν μετάνοιαν, και αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δὲν ἠδύναντο νὰ σωθῶσι και τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν κατέστρεφον κατεστῶντες αὐτὸν ὁμιόν των. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον με τὴν χεῖρα τὴν ἀναίσθητον και ἀκίνητον· ἀπλωσε τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἀμέσως, ὡ τοῦ θαύματος! ἡ πάσχουσα χεῖρ ἀνέστησεν ἔλην τῆς τὴν ζωτικότητα και εὐκίνησιν και ἔγινεν ὡς ἡ ἄλλη ἡ ὕγιής, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἤλωσεν αὐτὴν ἐνώπιον ὄλων τῶν παριστομένων. Καὶ ὁ μὲν λαὸς ἐθαύμασε και ἐξάρη και ἐδόξασε τὸν Θεόν. Οἱ Φαρισαῖοι ὅμως ἐξῆλθον σιωπηλοὶ και σκοτεινοὶ, πλήρεις θυμοῦ και φθόνου, και ἐν συντροφίᾳ με τὸ κόμμα τῶν Ἑβραίων, ἂν και ἀντιθετόν των εἰς τὸ ζήτημα τῆς πληρωμῆς φόρου πρὸς τὸν Καίσαρα, (οἱ ὅποιοι Ἑβραῖοι τοῦ Ἀντίπα παρεδέχθησαν τὸν φόρον) ἔκαμαν συμβούλιον σχεδιάζοντες πῶς νὰ καταστρέψωσι τὸν Ἰησοῦν.

Ο ΗΛΙΟΣ

§ 4.

Ἡγήγη φωτός.

Εἶνε λοιπὸν ὁ ἥλιος ἐν πρώτας ὁ πατήρ και τὸ κέντρον τοῦ πλανητικῆς συστήματός του. Ἄλλ' εἶνε κατὰ δεύτερον λόγον και φωτιστὴς και λαμπτήρ αὐτοῦ, διότι αὐτός, καθὸ αὐτόφως, τυγχάνει ἡ πηγὴ τοῦ φωτός εἰς τὰ περὶ ἑαυτὸν ἐτερόφωτα σώματα.

Ἦν εἶνε τὸ φῶς καθόλου δὲν γνωρίζομεν. Καὶ τίς ὁ πρόπος τῆς διαδόσεως του ἐλάχιστα γνωρίζομεν. Καὶ ἄλλοι μὲν γνωματεῦσιν ὅτι λεπτότατα μόρια ἀθαροῦς ὕλης ἐκπέμπονται ἀκτινηδὸν ἀπὸ τῶν φωτεινῶν σωμάτων ἐν ταχύτητι ἀσυλλήπτως μεγάλῃ· ἄλλοι δὲ δοξάζουσιν ὅτι τὰ συστατικὰ τῶν φωτεινῶν σωμάτων μόρια εὐρίσκονται ἐν διαρκεῖ κραιθασιῶν, μεταδιδομένων διὰ τοῦ ἀπανταχοῦ διακεχυμένου αἰθέρος ἐν εἶδει φωτεινῶν κυμάτων, ὅτινα ὄλων ἐξαπλούμενα καταντοῦν ἐπὶ τέλους μέχρι τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος τοῦ ὀφθαλμοῦ μας και παράγουν ἐν αὐτῷ τὸ φαινόμενον τῆς βράσεως. Ἄλλ' εἶτε με τὴν μίαν θεωρίαν, εἶτε με τὴν ἄλλην συνταχθῶμεν, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ φῶς, οὔτινος κυριωδεστάτη πηγὴ τυγχάνει ὁ ἥλιος, εἶνε τὸ ἀναγκαϊότερον, ὀφελιμώτερον και εὐεργετικώτερον στοιχεῖον διὰ τὴν πλάσιν, εἶνε ἡ ἀμφοσία και τὸ νέκταρ αὐτῆς. Διότι αὐτὸ και εἰς τὸ κράτος τῶν ὀδῶτων τυγχάνει ἀναγκαῖον, και τὰ φυτὰ συντηρεῖ και αὐξάνει, και τὸ ζωικὸν συνέχει βασιλεῖον. Καὶ τυγχάνει μὲν ἀναγκαῖον εἰς τὰ ὕδατα, διότι τὰ ἐξατμίζει και τὰ ἀνακαθαίρει και τὰ ὑποβάλλει εἰς πολλαπλῶς ὀφελίμους διὰ τὴν γῆν κυκλοφορίας. Συντηρεῖ δὲ τὰ φυτὰ, διότι αὐτὸ τὰ γονιμοποιεῖ, και ἄνευ αὐτοῦ δὲν θά ὕψισατο οὐδὲ ἐν πρῶσινον φύλλον, ὡς δεικνύουσι πασιδῆλως τὰ ἐν τῷ σκότει ἀναπτυσσόμενα φυτὰ, τὰ ὅποια και ἀχρωμάτισα και ἀνούσια και ἄσσημα και δύσπλεκτα διατελοῦσι· διὸ και πολλὰ τῶν ἀνθέων διανοιγόντων ἔρωτα ὡς τὰ πέταλα πρὸς αὐτό,

διὰ τὰ συλλάβων τὰς ζωογόνους ἀκτίνας του. (1) Συνέχει δὲ τὸ ζωικὸν βασιλεῖον, διότι προσφέρει εἰς αὐτὸ τὸ καλλίτερον και εὐθηνότερον τωνατικὸν και και διὰ τὸ σῶμα και διὰ τὸ πνεῦμα.

Καὶ ἄλλως δὲ εἶνε τὸ ἥλιακὸν φῶς χρήσιμον, διότι αὐτὸ ὑπάρχον ἡ πηγὴ τῶν χρωμάτων (ὡς ἀπέδειξεν ἡ διὰ τοῦ πρισματικῆς κρυστάλλου θλάσει ἥλιακῆς φωτεινῆς δέσμης και ἡ ἐν τῷ ἐξ αὐτῆς προσελθόντι ἥλιακῷ εἰδῶλῳ συνπαρῆς των ἑπτὰ χρωμάτων τῆς Ἰριδος, ἰσοιδούς, πορφυροῦ, κυανοῦ, χλωροῦ, ξανθοῦ, χρυσοειδοῦς και ἐρυθροῦ) βάρει οὕτως εἰπεῖν ἕκαστον των περὶ ἡμᾶς ἀντικειμένων διὰ τῆς προσδιαζούσης αὐτῶ χροιάς και οὕτω καθιστᾷ αὐτὸ εὐδιᾶκρον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μας. Καὶ τὴν ὀφείλειαν ταύτην τοῦ φωτός δὲον καλῶς νὰ κατανοήσωμεν, ἵνα τὸ δῶρον τοῦ Ἐυεργέτου πρεπόντως ἐκτιμήσωμεν.

Ἦποθέσωμεν ὅτι ζῶμεν εἰς ἐκλάμπρος ὥραϊον ἀνάκτορον, ἀλλ' ἐν παχυτάτῃ σκοτίᾳ. Ἐντεῦθεν ἀγάλλματα και εἰκόνας, ἐκείθεν πίδακας και λίμνας και κύκνοι, παρέκει ἀνάκλιτρα και τῶπτες περικοιοὶ και βαρυτίμα παραπιτάματα, πανταχοῦ ἄνθη, παράδεισοι, πλοῦτος, ἀμύθητος τέχνη. Ἄλλὰ φῶς οὐδαμοῦ. Εἰς τί τάχα μᾶς ὀφελὸν δια ταῦτα, ἀφοῦ δὲν ἡμποροῦμεν νὰ τὰ ἀποθαυμάσωμεν με τὰ ὀμματὰ μας; Οὕτω και ὁ ὠραῖος κόσμος θά ἦτο ὡς νὰ μὴ ὑπῆρχε δι' ἡμᾶς, ἐὰν ὁ καλὸς Θεὸς δὲν ἤμπατεν ἐν μέσῳ αὐτοῦ ὡς πολυέταϊον τὸν ἥλιον, ἢ ἐὰν τὸν ἤμπατε μὲν, πλὴν δὲν ἐπρωκίζε τὸ φῶς του και με τὴν χρωματιστικὴν ἰδιότητα, τὴν διὰ ποικιλίας χαράσσοσαν ὄρια εἰς τὰ ἀντικείμενα, ἀλλ' ἄφηγε τὰ πάντα μονόχρωμα, λευκὰ και ἐντεῦθεν συγκεχυμένα ὑπὸ τὸ ἥλιακὸν φῶς. Εἰς τὸν ἥλιον ἄρα χρωστοῦμεν τὰς τέρψεις τῆς βράσεως, και ἄνευ τοῦ φωτός αὐτοῦ ὡς τυφλοὶ θά διεπορούμεθα διὰ μέσου τῶν βασιλικωτάτων και ἀριστουργηματικωτάτων ἀνακτόρων τῆς δημιουργίας. Ἄλλὰ τί ἄλλο ἐστὶ τὸ τυφλὸν εἶναι παρὰ στερεῖσθαι και πένεσθαι; τί δὲ ἄλλο τὸ βλέπειν παρὰ ἀπολαῦειν, κατακτᾶν, φαιδρύνεσθαι, πλουτεῖν;

§ 5.

Ἡ ταχύτης τοῦ ἥλιακοῦ φωτός.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἥλιακὸν φῶς εἶνε εἰς πάντα τὰ ἐπὶ τῆς

(1) Τρία στοιχεῖα ἐμπεριλαμβάνονται, γράφει ὁ Mc Cosh, εἰς τὴν ἥλιακὴν ἀκτῖνα, τὸ χημικόν, τὸ φωτιστικὸν και τὸ θερμαντικόν. Τούτων ἕκαστον ἔχει ἰδιαιτερον ὑπόδηγμα ὅσον ἀφορᾷ τὴν τοῦ φυτοῦ ἀνάπτυξιν. Καὶ τὸ μὲν χημικὸν βοηθεῖ εἰς τὸ νὰ βλαστήσῃ τὸ φυτὸν· τὸ δὲ φωτιστικὸν συνεργεῖ ὅπως ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρας τὸ ἀνθρακικὸν διὸ, τὸ δὲ θερμαντικὸν τρέπει τὸν σπόρον και σχηματίζει τῆς ἀναπαραγωγῆς τὰ στοιχεῖα. Ἦώρα· εἶνε ἀξιοπαρατήρητον ὅτι ἐκ τῶν τριῶν τούτων τὸ πρῶτον εἶνε ἐν οχλαῖ πρὸς τὰ ἄλλα ἰσχυρότερον κατὰ τὴν ἀνοίξιν, τῆς δυνάμεως του ἰλατουμένης κατὰ τὸ θέρος ὅποτε ὑπερίσχει τὸ δεύτερον στοιχεῖον. Κατὰ δὲ τὸ φθινόπωρον τῶν μὲν δύο πρῶτων ἰλατουττι η ἰνέργεια, προβάλλει εἰς εἰς τὸ μέσον ζωηροτέρα ἡ τοῦ τρίτου. Ἐκαστὸν τ. ἔ. στοιχεῖον ἀποδίνει δυνατώτερον, ἀκριβῶκαὶ ἐν χρόνῳ ἡ παρουσία του πλεόντερον ἀπαιτεῖται. Ἦς ἐνταῦθα δὲν θά θαυμάσῃ τὴν ἀκρίθειαν, με τὴν ὅποιαν ὑπὸ τῆς Θεῆας Διατοίας τὰ πάντα καθωρίσθηεν;

ἀναγκαῖον ὡς ἤδη ἀπεδείχθη, διὰ τοῦτο και ἐπλάσεν ὁ Θεὸς αὐτὸ γοργότατον, ὄρισας εἰς αὐτὸ ταχύτητα 188,000 μιλίων κατὰ δευτερόλεπτον, και καταστήσας αὐτὸ 80,000 φορές εὐκίνητοτερον παρὰ τὸ βλήμα ἐνὸς τηλεβόλου. Παρὰλλήλωσμεν τὸν ἦχον πρὸς τὸ φῶς, και ἔδωμεν πῶσον ὁ πρῶτος ὑπολείπεται τοῦ δευτέρου, ἀφοῦ τοσοῦτον πολλακίς εἶνε τὸ παρεμβιλλόμενον χρονικὸν διάστημα, ὡστε ὁ καθήμενος ἐπὶ βράχου τινὸς και θεωρῶν τὸν εἰς τὴν πεδιάδα κάτω ἐργαζόμενον ξυλοκόπον νὰ βλέπῃ μὲν πρῶτον πιπτοντα ἐπὶ τοῦ δένδρου τὸν πέλεκυν, νὰ ἀκοῆ δὲ μετὰ πάροδον ἀρκετοῦ χρόνου τὸν ἐκ τῆς πτώσεως ἤδη γεννηθέντα ἦχον. Ἄλλὰ τὸ φῶς εἶνε ἀπειράκις ταχυτερότερον. Ἐὼν τὸ ἥλιακὸν φῶς κατήρχετο εἰς τὴν γῆν με τὴν ταχύτητα, μᾶλλον δ' εἰπεῖν βραδυκίνησιαν τοῦ ἦχου, θά ἐχρηάζοντο ἐκάστην φορὰν δέκα τέσσαρα δλόκληρα ἔτη, διὰ νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τῆς ἐστίας του εἰς τὸ μέσον ἡμῶν. Κάθου και περῆμεν! Ἄλλὰ τὰ πράγματα διετάχθησαν ἄλλως παρὰ τοῦ Ἦψιστου και οὕτω καθ' ἐκάστην πρῶϊαν 8 και μόνον λεπτὰ φθάνουν, διὰ νὰ διανύσῃ τὸ φῶς ἔλην ἐκείνην τὴν ἰλιγγιώδη ἀπόστασιν και σκορπίσῃ τὴν ἡμέραν εἰς τὴν γῆν.

Ἄλλὰ διατί ὁ ἀγαθὸς Θεὸς νὰ κάμῃ τὴν διαφορὴν ταύτην; Διατί και φῶς και ἦχον νὰ μὴ πλάσῃ ἰσοταχῆ και ἰσοδύναμα; Δι' ἕνα παραπολύ σπουδαῖον λόγον. Ἄνάγκην βέβαια νὰ ἀκούωμεν τὰς φωνὰς ὄλου τοῦ κόσμου δὲν ἔχομεν, και μᾶς ἀρκεῖ νὰ ἐνωτιζόμεθα ὅτι μᾶς λέγουν οἱ πλησίον· ἀλλὰ φῶς ἀφθόνου οἱ πάντες ἔχομεν ἀνάγκην, διὰ νὰ βλέπωμεν ταχέως και τὰ ἐγγύς και τὰ μακρὰν. Ἐὼν ὁ ἦχος ἤρχετο πρὸς ἡμᾶς ἐκάστοτε με τὸ τάχος και τὴν δύναμιν, δι' ὃν τὸ φῶς διαδίδεται, μυριοὶ ἦχοι θά μᾶς ἐπολιόρκουν, θά ἐσχηματίζετο περὶ ἡμᾶς εἰς πύργος Βαβέλ, αἱ βῶαὶ και αἱ μᾶλλον μεμακρυσμένα θά ἐπληττον ἀνοικτιμῶνας τὰς ἀκοὰς μας, θά κατετυραννοῦμεθα ἀπὸ πανδαμῶνιον ἀνυπόφορον, τὸ ἀκουστικὸν μας τύμπανον θά καθίστατο ἔρηστον ἰλιαν συντόμως, και ἡμεῖς θά περιεπίπτομεν εἰς κῶφωσιν παντελή. Ἐὼν δὲ τᾶνάπαλιν τὸ φῶς ἤρχετο πρὸς ἡμᾶς ὡς ὁ ἦχος βραδυποροῦν, τὸ περισσώτερον μέρος τῆς ζωῆς μας θά ἐθεύλιζετο εἰς τὸ σκότος, και ὁ βίος μας θά ἦτο ὕπνος διαρκής. Ἄλλὰ μήπως ὁ Θεὸς μᾶς ἐπλάσε διὰ νὰ κοιμώμεθα; Μήπως δὲν μᾶς ἔθεσεν εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ ἐργαζώμεθα τὰς ἐντολάς του; Ἐντεῦθεν και κατέστησε συνετῶς τὸν μὲν ἦχον βραδυτερον διὰ τὴν ἡσυχίαν μας, τὸ δὲ φῶς ταχύτατον διὰ νὰ μᾶς βοηθῆ εἰς τὴν ἐργασίαν.

Ὁ ἐργάτης λοιπὸν θά ἀνοίξῃ τὴν πρῶϊαν τὰ ὄμματα· και ὁ ἔμπορος· και ὁ γεωργός· και ἡ οἰκοκυρά· και ὁ ῥάπτης· και ὁ στρατιώτης· και ὁ μαθητής· και ὁ λεπτοεργός· και ὁ σιδηρουργός· και ὁ ζωγράφος· και ὁ γλύπτης· και ὁ μουσικός· και ὁ ἐπιστήμων· και οἱ πάντες. Καὶ ὁ πιστός οὗτος τοῦ Θεοῦ διάκονος θά σπεύσῃ πρὸς πάντας αὐτοστιγμῆ, διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας εἰς τὸ ἴδιον λεπτόν τοῦς πάντας. Θά ὑποδείξῃ ἀμέσως εἰς τὸν ἐργάτην τὸ ἐργαλεῖον του· εἰς τὸν ἔμπορον τὸν πῆχυν

του· εἰς τὸν γεωργὸν τὴν σκαπάνην του· εἰς τὴν οἰκοκυρὰν τὴν ἔμπροσθέν του· εἰς τὸν ράπτην τὴν βελόνην του· εἰς τὸν στρατιώτην τὸ ξίφος το· εἰς τὸν μαθητὴν τὰ βιβλία του· εἰς τὸν λεπτοεργὸν τὸν πρίονά του· εἰς τὸν σιδηρουργὸν τὴν σφύραν του· εἰς τὸν ζωγράφον τὸν χρωστικὰ του· εἰς τὸν γλύπτην τὴν σμίλην του· εἰς τὸν μουσικὸν τὸ ὄργανόν του· εἰς τὸν ἐπιστήμονα τὰς σοφὰς του μεμβράνας. Κανείς δὲν θὰ λησμονηθῆ ἀπὸ τὸν δούλον τοῦ Θεοῦ. *«Καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται ἀπὸ αὐτοῦ»*. Ἀληθῶς εὐκαιροὶ εἶνε ν' ἀνακράξῃ τις ἐνταῦθα τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο: *«Ὡς ἐμγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε! Πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!»*.

(Ἐπειτα τὸ τέλος) ΚΩΝΣΤ. Ν. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

ΑΠΟ ΖΑΓΟΡΑΣ ΕΙΣ ΜΑΚΡΥΡΡΑΧΗΝ

Μετὰ ὀκταήμερον λίαν εὐχάριστον διαμονὴν ἐν Ζαγορᾷ ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν Μακρυρράχην τὴν πρωΐαν τῆς 22 Ἰουλίου ἐκ τῆς συνοικίας Πέρα—χώρα, ἐνθα λίαν ἡχαριστήθημεν ἐκ τῆς γειωρίας καὶ τῆς φιλοφροσύνης τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τοῦ ἀκαταπονήτου δημοδιδασκάλου κ. Χατζηνικολάου, ὄλον τοῦ ἐναρέτου θεοῦ του κ. Δημητρίου Τσοκανάκη μετὰ τῆς οἰκογενείας του, λίαν φιλοπροσόδου, καὶ τοῦ ἄριστον μέλλον προσιωζομένου ἐξαδέλφου του φοιτητοῦ εἰς τὰ νομικὰ κ. Ἀλιζάνδρου Πάντου μετὰ τῆς πατρὸς τῆς μητρός του καὶ τοῦ γενναίου φρονεῖν ἡμογενοῦς κ. Δημητρίου Στρούμζης καὶ ἄλλων ἐναρέτων πολιτῶν.

Τὴν 7 π. μ. μετὰ ἡμιονοδρομίαν μιᾶς καὶ πλέον ὥρας ἐν μέσῳ καταφύτων τόπων ἐκ καστανεῶν τὸ πλείστον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κωμόπολιν Μακρυρράχην, ἐνθα ἐποιήσαμεθα μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Ἐυαγγελίου τὴν κατὰλληλον διὰ τὸν τόπον διδασκαλίαν. Ἐν Μακρυρράχῃ μᾶς ἐδεξιώθησαν ὁ καλὸς διδάσκαλος τοῦ τόπου κ. Ἀντώνιος Ζηλίστας, ὁ εὐθύτατος ἄνθρωπος καὶ καλὸς οἰκοκύριος ὁ καὶ πρόεδρος τῆς κοινότητος κ. Ζαχαρίας Δούλου, ὅστις καὶ ἐφιλοξένησεν ἡμᾶς τὴν μεσημβρίαν· καὶ πλείστοι δὲ ἄλλοι ἐν τῇ παρά τὴν ἀγορὰν πλατεία συναθροισθέντες ἐχαίρεισαν ἡμᾶς ἐγκαρδιωτάτα.

Καὶ ἐν ἐπεισόδιον.

Εἰς παῦρον πρὸς τὸν υἱόν του.

Ἐν τῇ ὡς ἄνω πλατείᾳ μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας οἱ ἐκκλησιασθέντες καὶ τὸν θεῖον λόγον ἀκούσαντες συνεζήτησαν ἐπικυροῦντες μεταξὺ τῶν τὰς δοθείσας συμβουλίας· εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, λίαν συγκεκινημένος, καλεῖ ἐνώπιον τῶν ἄλλων τὸν υἱόν του, καὶ εἰς ἐπήκουσιν αὐτῶν τῷ λέγει μετ' ὄνον· *«Σοῦ λέγω, παιδί μου, ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς νὰ προσέξῃς νὰ μὴ ἀδικήσῃς ἄνθρωπον ἔστω καὶ ἓνα δράμι ἀπὸ τὸ ψῆνιο του»*. Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ τὸ ἐπληροφόρηθην, ὅτε μετ' ὀλίγον αὐτὸς οὗτος μοι ἔδιδεν ἐπιστολὴν διὰ τὸν ἀδελφόν του ἐν Πορταριά καὶ μετὰ παρακαλεῖ νὰ δεχθῶ φιλοξενίαν εἰς τὴν ἐκεῖ οἰκίαν τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἐπιτομή μ. μ. ἐν Ἀγγλίῳ.

Μετὰ ὀλιγώρον ἀναπαύσιν ἐν Μακρυρράχῃ τὴν 4 μ. μ. ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὸ χωρίον Ἀγγλίον, ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχον· ὅτε δὲ ἐφθάσαμεν ἐκεῖ, ἀμέσως ὁ ἡγήτορ κώδων τοῦ χωρίου ἤρξατο τοῦ ἔργου του, ὁ δὲ ζῆλωτῆς διδάσκαλος κ. Ἰωάννης Ἀστεριάδης μοι ἠτιολόγησε τὴν ἐλπίσιν μεγάλης σχετικῶς τοῦ τόπου συγκεντρώσεως· καθόσον μόλις τὴν 11 π. μ. ἔλαθε τὴν ἐπιστολὴν δι' ἧς τὸν παρεκάλουν νὰ ἀνακοινώσῃ τὴν γεννησομένην ἡμιλίαν καὶ δὲν ἐπρόφρασε νὰ γνωστοποιήσῃ. Οὐχ ἦττον ἔμεις ἐκ τῆς σφοδρότερης κρούσεως τοῦ κώδωνος λαθόντες ἀφορμὴν προσετίθησαν καὶ ἄλλοι εἰς τοὺς ἀμέσως πρώτον ἐλθόντας καὶ ἐγένετο ἡ διδασκαλία διαρκέσασα μίαν περίπου ὥραν.

Ἐσπερινὴ ἡμιλία ἐν Κισσῷ.

Μετὰ τὴν ἐν Ἀγγλίῳ ἡμιλίαν μετέβημεν εἰς Κισσὸν ἀπέχοντα τοῦ Ἀγγλίου 20 περίπου λεπτὰ τὴν 6 1/2 μ. μ. καὶ ἀμέσως ἐγένετο ἡ πρόσκλησις τοῦ λαοῦ διὰ τῶν κωδῶνων τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῆς ἁγίας Μαρίας κειμένου ἐν τῇ καταφύτῳ ἐκ πελωρίων πλατάνων κεντρικῆ πλατείας. Ὁ κόσμος, ἔχων καὶ πληροφροσύνην προηγουμένην, δὲν ἤργησε νὰ συναθροισθῆ καὶ μετὰ τὴν 7 μ. μ. ὥραν ἤρξατο ἡ ἡμιλία διαρκέσασα πλέον τῆς ὥρας καὶ ἀκουσθεῖσα μετὰ ζῆλευτῆς προσοχῆς.

Ὁ ἐν Κισσῷ φίλος κ. Ἰωάννης Κογιόπουλος ἐφιλοξένησεν ἡμᾶς λίαν φιλοφρόνως· ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ εὗρομεν ὑψόμενον τὸ χριστιανικὸν δένδρον, τοῦ ὁποίου ἐν τῇ ὀρθοφροσύνῃ καὶ τῇ ψυχικῇ εὐγενείᾳ τοῦ κ. Κογιόπουλου εἶχον ἀποθαυμάσθη τοὺς καρποὺς ἐν Χορευτῷ, παραλλὰ τῆς Ζαγοράς, ἐνθα εἶχον γνωρισθῆ, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐγράψαμεν.

Ἡ χριστιανικὴ ἀνατροπὴ.

Ἡ οἰκία τοῦ κ. Κογιόπουλου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον παράδειγμα χριστιανοῦ Ἑλληνικοῦ οἰκογενεάρχου· ὅταν ἤκουσα τὰς μ. κ. κ. κ. κ. Κογιόπουλου κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ πέρας τῆς τραπέζης προσευχομένης καὶ ἐπήνεσα τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς των διὰ τοῦτο, ὁ κ. Κογιόπουλος μοι εἶπεν ἐπὶ λέξει· *«δὲν με μέλει διὰ τὰ ἄλλα ὅσον διὰ τὴν χριστιανικὴν ἀνατροπὴν καὶ λαμβάνω ὅλα τὰ μέτρα· ἀλλὰ θὰ τὸ κατορθώσω...»*

Αἱ ἄλλαι τραεζ ἡμιλίας.

Τὴν ἐπομένην τῆς ἀφιξέως μας 23 Ἰουλίου ἐκάμομεν καὶ δευτέραν ἐσπερινὴν ἡμιλίαν ἐν Κισσῷ· τὴν δὲ 24 ἐπέβρας κατήλομεν εἰς τὸν λεγόμενον Μαχαλᾶν τοῦ Κισσοῦ ἀπέχοντα 5 περίπου λεπτὰ τῆς ὥρας, ἐνθα ὡμιλήσαμεν καὶ διεσκευάσαμεν φιλοξενηθέντες ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ καλοῦ ἱερέως Γεωργίου Ἀχιλλᾶ. Ἐν τῇ συνοικίᾳ αὐτῇ τοῦ Κισσοῦ κατὰ τὰ γενομένας δημοτικὰς ἐκλογὰς ὁ δαίμων τοῦ κομματισμοῦ ἔθυσσε καὶ ἀπώλεσε, ἐγένετο δὲ καὶ μία δολοφονία τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς τῆς ἐκλογῆς. Ἐπομένως τὰ πάθη καὶ τὰ μίστη ἐκορυφώθησαν καὶ διὰ τοῦτο αὐτοὶ εἶχον μεγαλειότεραν ἀνάγκην τοῦ φωτισμοῦ τῆς θρησκείας, ἡ ὁποία δυστυχῶς εἰς τὸ Πήλιον, ὅπως καὶ εἰς ὄλον τὸν Κράτος, μένει ἀεκκλιτέρητος· καὶ ἔκρηται. Τῆ

25 Ἰουλίου π. μ. κατήλομεν εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Κισσοῦ ἁγίον Ἰωάννην καὶ εὐρόντες ἐκεῖ ἀρκετοὺς ἀνθρώπους προθύμως συγκεντρωθέντας ὡμιλήσαμεν αὐτοῖς ὑπὸ παχέαν σκιάν καὶ παρὰ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης μίαν περίπου ὥραν· καὶ οὕτως ἐπεράθη καὶ ἡ ἐν τῷ δήμῳ Κισσοῦ Ἐυαγγελικὴ ἡμῶν περιόδεια.

Ἐντυπώσεις ἐκ Κισσοῦ.

Πλὴν τοῦ ἐναρέτου φίλου κ. Ἰωάν. Κογιόπουλου, ἐν Κισσῷ ἐγνωρίσαμεν ἓνα λίαν φιλοπρόσodon καὶ ἀξιόλογον Σχολάρχην κ. Θωμᾶν Παπαθωμᾶν, ὅστις δύναται καλλι-σα, ἀφοῦ καὶ λαμπρὰ ἡμιλεῖ, νὰ συντελέσῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ εἰς τὴν ἱδρυσιν λαϊκῆς σχολῆς. Ἐπίσης ἐγνωρίσαμεν τὸν καλὸν Εἰρηνοδίκην κ. Φίλιον τὸ δεύτερον ἡδὴ ὑπηρετοῦντα ἐν Κισσῷ, τὸν μεγίστην ὑπολήψεως ἀπολαύοντα, διότι δὲν θιμιάς σπεύδει νὰ προλαμβάνῃ τὰ ἐγκλήματα καὶ νὰ συμβιβάζῃ τοὺς διαμαχομένους. Μοι διηγεῖτο τις ὅτι ἐσχάτως παραστάς εἰς ἓνα ὑπαίθριον χορὸν εἶδε μετ' ἐπιθετικῆς τάσεως ἓνα ἀπὸ τοὺς λεγόμενους ἀντάμηνους καὶ ἐσπευσεν ἀμέσως νὰ τὸν καλέσῃ νὰ ἀποσυρθῆ, ἵνα μὴ τὸν στείλῃ ἐκεῖ πού τῷ ἔπρεπε. Αὐτοὶ εἶνε καὶ λέγονται ἄνθρωποι ἡθικῶς ἐνδιαφέροντος καὶ δικαιοῦ τῆς οὐσίας. Ἐπίσης ἐν Κισσῷ, ἀρίστην ἐντύπωσιν μοι προῦξένετο τὸ ἡθικὸν ἐνδιαφέρον ἐπὶ ἀτόμου διὰ τὰ πνευματικὰ συμφέροντα τοῦ τόπου του καὶ οὗτος εἶνε ὁ ἐν ἀγίῳ Ὀρει ἐμπορευόμενος Νικόλαος Πανατζάκος, ὅστις δι' ἰδίαν ἐξέδωκεν ἐπεμφε πνευματικὸν τὴν Μ. τεσσαρακοστὴν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα του. Ἡ γνωριμία μου μετ' ὁν γέροντα πατέρα τοῦ Πανατζάκου, Κυριαζῆν, ὅστις καὶ μετ' ἐφιλοξένησεν ἐν Κισσῷ, μετ' ἐπέισε περὶ τοῦ καλοῦ υἱοῦ του πλείστορον.

ἀρχ. Π. Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ

ΙΕΡΩΝΤΜΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Πατέρες καὶ μητέρες, ἐπαγρυπνεῖτε μετὰ τῆς αὐτῆς προσοχῆς ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν συντρόφων τῶν τέκνων σας. Μὴ ἐπιτρέπετε νὰ ἀνοίγωσιν αἱ καρδίαι των εἰς φίλας ἀνθρώπων ἱκανῶν διὰ τὰ παρασύρωσιν εἰς τὰς ἀτραπούς τῆς κακίας. Μὴ ἀνέχεσθε ποσὸς πλησίον αὐτῶν ὑπηρετὰς ὑπόπτους, ὅτινες, μεμολυσμένοι ὑπὸ τῆς διαφθορᾶς τοῦ αἵματος, θὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς αὐτὰ μετ' οὐ πολλὰς ἀρχὰς των καὶ δι' ὀλεθρίας μεταδόσεως θὰ διαφθεύρωσιν τὴν ἀθωότητά των. Ἐκ τοῦ πλησίον καὶ μακρόθεν ἐπιτηρεῖτε ὑμεῖς αὐτοὶ τὰς σπουδὰς των, ἐπιβλέπετε τὰς παιδείας των, φροντίζετε περὶ τῆς περιβολῆς των καὶ τῆς τροφῆς των· ἐπιτηρεῖτε τὰς σπουδὰς των, διὰ νὰ μὴ μαυρῶσιν ὅτι εἰς ἡλικίαν μᾶλλον προεχωρημένην θὰ λησμονήσωσι· διὰ νὰ συνθίξωσι νὰ πράττωσιν ἐξ ἀγάπης ὅτι πράττωσιν ἐκ καθήκοντος, διὰ νὰ θεωρῶσι τὴν μελέτην μᾶλλον ὡς τέρψιν ἢ ὡς ἐργασίαν, καὶ νὰ φροντίζωσι περὶ αὐτῆς μᾶλλον ἐκ κλίσεως ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἐπιβλέπετε τὰς

παιδείας των, ἀπομακρύνοντες ἀπ' αὐτῶν πᾶσαν τέρψιν, ὅπου βασιλεύει ἡ ἀταξία καὶ ἡ σύγχυσις· φροντίζετε περὶ τῆς περιβολῆς των· ἡ χριστιανικὴ μετριοφροσύνη ἀποδοκιμάζει πᾶσαν ὑπερβολὴν· δὲν θέλει οὔτε τὴν ἐπίδειξιν πᾶν κοσμημάτων οὔτε τὴν ρυπαρότητα τῶν ἐνδυμάτων, ἀποφεύγουσα ἄνευ ἐπιτηδεύσεως καὶ τὴν ἀναζήτησιν περιβολῆς κομψοτάτης καὶ τὴν ἀδιαφορίαν δι' ἀκατάστατον ἐνδυμασίαν· φροντίζετε περὶ τῆς τροφῆς των· ἀπομακρύνετε αὐτὰ ἀπὸ τραπέζας πολυτελεστάτας καὶ ἀπὸ μεγάλα συμποσία· φοβεῖσθε τὴν ἐπὶ τὰ τέκνα σας ἐπίδρασιν τῶν συνδαιτυμόνων καὶ τὰς παγίδας τῆς φιληθονίας· εἶνε καλὸν νὰ πινῶσιν ἀκόμη ἐξερχόμενα τῆς τραπέζης, εἶνε καλὸν νὰ ὑφίστανται καὶ τινὰς στερήσεις, διὰ νὰ μὴ λητμονῶσι ποτὲ ὅτι εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας μετ' ὅσους ἄλλους, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ φύσις ἠρνήθη καὶ τὸ ἀναγκαῖον. Πρὸς ἐκείνους, ὅτινες θὰ σας λέγωσιν ὅτι ἡ εὐπορία, ἡ κοινωνικὴ θέσις, ἡ συνθήσια ἀβραῖα διαίτης ἀπαιτοῦσιν ἡ τροφὴ νὰ εἶναι δι' αὐτὰ καλλιτέρα, ἀπαντᾶτε μετὰ θάρρους διὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ παραγγέλματος· πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν μετὰξὺ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ κόσμου. Ἄν εἶναι ἀδιαφοροὶ εἰς τὸν Θεὸν ἂν ὁ στόμαχός σας εἶναι περισσότερο ἢ ὀλιγώτερον φορτωμένος, δὲν τῷ εἶναι ὅμως ἀδιαφοροὶ ἂν ἀνήκῃτε περισσότερο ἢ ὀλιγώτερον εἰς αὐτόν· μόνον δὲ ἡ λιτότης καὶ ἡ ἐγκράτεια προσσπίξουσι τὴν καθαρότητα τῶν αἰσθήσεων καὶ τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπερσίαν του.

Βιάσχετε ἐνωρὶς εἰς τὰς νεαράς των ψυχὰς τὴν εὐπειθειαν πρὸς τὸν ἄρχοντα, τὸν σεβασμὸν πρὸς τοὺς νόμους, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα. Συνθίξτε τοὺς ἀθῶνους ὀφθαλμοὺς των νὰ δακρῶσιν μαζί σας διὰ τὰς ἀτυχίας τῶν δυστυχῶν· κάμνετε τὰς ἀθηνεῖς των χεῖρας νὰ σκορπίζωσιν ἐλεημοσύνας καὶ εὐεργεσίας. Μὴ ἐμποδίζετε τὰ συγγενῶσι τὰς καρδίας των καὶ νὰ ἐξεγείρωσι τὴν φαντασίαν των διηγῆσαι δημοσίῳ συμφορῶν καὶ διαφορῶν μαστίγων, δι' ὧν ἡ ἐκδικησις τοῦ Θεοῦ τιμωρεῖ βασιλεία καὶ λαοὺς ἀπίστους. Περιγράφετε μετὰ τοῦ ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς ἀρετῆς καὶ τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς ποινὰς.

Μὲ πῶσα προφυλάξεις δὲν πρέπει νὰ περιβάλλητε τὴν ἀθωότητά των, διὰ νὰ μὴ φθάνῃ εἰς τὰ ὠτά των κανὲν πρᾶγμα ἐναντίον εἰς τὴν χριστιανικὴν τελειότητα! Κανὲν πρᾶγμα, ὅπερ δὲν ἐμπνέει τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἢ μὴ λέγῃ τὸ παιδίον. Πόσους λόγους ἀσυνέτους δὲν ἀφίνομεν νὰ ἐκφεύγωσιν ἐμπροσθεν αὐτῶν χωρὶς νὰ προβλέπωμεν τὰ ἀποτελέσματα, καὶ τοὺς ὁποίους ἡδὴ ἐνοοῦσι καλῶς διὰ τὴν φυσικὴν οὐνοσίαν καὶ διὰ τὴν εὐκολίαν, ἣτις δυστυχῶς τὰ παρασύρει ἀκοπώτερον πρὸς τὸ κακὸν ἢ πρὸς τὸ καλόν! Αἴρετε τὸ κάλυμα καὶ ἀνοίγετε εἰς τὸ κύμα τοῦτο δρόμον ἐπὶ τῆς ἄμμου· τὸ κύμα ἔρχεται ἐκεῖ. Τὸ παράδειγμα τῆς ἀρετῆς σας τὰ στηρίζει εἰς τὸ καλόν· τὸ ἐναντίον παράδειγμα τὰ ὠθεῖ πρὸς τὸ κακόν.

Ἐν Ἀθήναις ΣΤΑΥΡΟΣ Ι. ΘΛΙΑΚΟΣ.

Ο ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Κ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ ΒΕΒΤΑΖΟΜΕΝΟΣ ΒΙΣ ΤΗΝ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΟΓΙΚΗΝ

(Συνέχεια εκ τού προηγουμένου).
Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ, Η ΤΡΑΧΕΙΩΣΙΣ ΤΗΣ
ΔΙΔΑΧΤΡΕΥΣΕΩΣ (δελ. 48-64).

Όσο πλησιάζει προς τὸ τέρμα, τόσο μάλλον αποβαίνει ὁ ἐπικριτὴς ἐπινοητικώτερος μὲν εἰς ἀνακάλυψιν σφαλμάτων καὶ ἀντιφάσεων, δογματικώτερος δὲ εἰς αἰτιολογίαν αὐτῶν προβαίνων μάλιστα μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ νομίζῃ μὴδ' ἀναίρετως μὲν χρήζοντα ὅσα ἀπορρίπτει, ὡς φανερὰ δὲ καὶ ὁμολογούμενα διδάγματα ὅσα ἀποδέχεται. Τὰ ἐν τοῖς κεφαλαίοις τούτοις ἀρθροῦμενα σφάλματα εἶνε ἕμμοια πρὸς τὰ προηγουμένα, ἤτοι ἀντιφάσεις ἢ ἰδίως σφάλματα. Καθ' ὅσον δὲ τὰς μὲν ἀντιφάσεις δημιουργεῖ ἡ νέα μηχανή, ἣν ἐπενόησεν ὁ ἐπικριτὴς, τὰ δὲ σφάλματα τὰ τε περὶ τοῦ ὀρισμοῦ καὶ τὰ ἄλλα προέρχονται, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἢ ἐκ συγχύσεως ἢ ἐξ ἀμαθείας, δύναται τις νὰ ἔχη πρόχειρον σύνοψιν ὧν ἐξελέγχθησαν, ἐὰν θεωρήσωμεν ταῦτα ὑποδιακρινόμενα Ἀ'.) εἰς σφάλματα ἠθῶν περὶ τοῦ ὀρισμοῦ, Β'.) εἰς ἠθῶν ἀντιφάσεις, Γ'.) εἰς σφάλματα τοῦ ἐπικριτοῦ ἐκ συγχύσεως καὶ διαστρεφῶν καὶ Δ'.) εἰς σφάλματα ἰδίως ἐξ ἀγνοίας. Ἀρχόμεθα ἀπὸ τῶν ὀρισμῶν.

Ὁρισμοί. Ὁ ἐπικριτὴς ἐλέγχων τοὺς περὶ Ἐκκλησίας καὶ μυστηρίων ὀρισμοὺς τῆς Δογματικῆς ἡμῶν ὡς ἀτόπους ἢ ἐλλιπεῖς, ἀγνοεῖ παντάπασί τι ἐστὶν ὀρισμὸς. Ὅτι οἱ ὀρισμοὶ πρέπει νὰ περιλαμβάνωσι τὰ οὐσιώδη γνωρίσματα τῆς ἐνοίας, εἶνε γνωστῶν. Ἀλλὰ τοῦτο οὔτε δυνατόν εἶνε πάντοτε οὔτε ἀναγκαῖον. Δὲν εἶνε δυνατόν, διότι ἐξαιρουμένων τῶν μαθηματικῶν ἐνοιῶν ἐν τοῖς λοιποῖς καὶ μάλιστα ἐν τοῖς φυσικοῖς μόνον ἐν σμικρῇ μέτρῳ δύναται νὰ συναρθῶσι τὰ χαρακτηριστικὰ προσόντα οὕτως, ὥστε νὰ παράγονται ἐξ αὐτῶν κατ' ἀνάγκην αἱ ἄλλα δευτερεύουσαι ἰδιότητες. (Wundt Logik II, I, 43). Δὲν εἶνε δὲ πάντοτε ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὅπου τὰ πράγματα εἶνε φανερά, καὶ δύναται τις νὰ ἀναπληρώσῃ τὰ τοῦ ὀρισμοῦ ἐκ τῶν συμφραζομένων ἢ διὰ προσφυγῆς εἰς τὰ προηγουμένα, ἐπιβάλλεται συντομία καὶ σύνοψις ἐν τῷ ὀρίσει. Ἡ λεπτομερὴς ἀρίθμησις τῶν πάντων εἶνε Formalistische Rigorismus, ὡς λέγει ὁ Ueberweg (Systemer Logik 179), σχολαστικότης, ὡς θάξωμεν ἡμεῖς. Ἄν δὲ τοῦτο ἀληθεύει διὰ τὰς κατ' ἀνθρώπον ἀληθείας, πόσον μάλλον διὰ τὰς θρησκευτικὰς καὶ διὰ τὰς Νριστιανικὰς μυστήρια, ἅτινα δὲν εἶνε δεκτικὰ κυρίου ὀρισμοῦ ἀλλὰ μόνον περιγραφικοῦ, ἐξαιρουμένων τῶν διακριτικῶν αὐτῶν γνωρισμάτων. Τὰς ἀπλουστάτας ταύτας ἀληθείας ἀγνοῶν ὁ ἐπικριτὴς, καὶ μὴ διακρίνων ἂν ἡμεῖς ὀρίζομεν ἢ περιγράφομεν καθ' ἣν εἶπομεν ἐνοίαν, ζητεῖ τὸ ἐξῆς ἢ ἡ Ἐκκλησία νὰ ὀρίζηται ὡς ἰδρυθεῖσα ἐπὶ γῆς, ὡς εἰ μὴ περιλαμβάνετο τοῦτο ἐν ταῖς λέξεσι τοῦ περὶ Ἐκκλησίας

ὀρισμοῦ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου τοῦ Θεοῦ, τὸ βάπτισμα θέλει νὰ ὀρίζηται ἔχει ὡς θεοσυστατικὴν τελειότητα, ἀδι' ἧς καταδιόμενος τις ἐν τῷ ὕδατι ἀναγεννᾶται πνευματικῶς, ἀλλὰ νὰ προστιθῆται ἀπὸ τοῦ ἱερέως τρις εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, Θεοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος». Εἰς τὸν ὀρισμὸν τοῦ χρίσματος θέλει νὰ προστεθῆ ἀπὸ τοῦ ἱερέως διὰ τοῦ Ἁγίου μύρου» καὶ εἰς τὸν τοῦ εὐχλαίου νὰ προστεθῶσι τὸ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων» καὶ τὸ ἀδιὰ τῆς εὐχῆς τῆς πίστεως»!

Ἀντιφάσεις. Ὅτι πᾶς συγγραφεὺς δὲν πρέπει νὰ θέτῃ συγχρόνως καὶ νὰ αἰρῇ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ὁ δὲ ἐλεγχος τῶν τοιούτων ἀντιφάσεων εἶνε ἀπαραίτητον μέσον εἰς προαγωγὴν τῆς ἀληθείας, τοῦτο εἶνε φανερόν. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πραγματικῶν ταύτων ἀντιφάσεων καὶ τῶν ἀντιφάσεων, ἅς ἀνεύρισται ὁ ἐπικριτὴς καὶ ἐν τοῖς κεφαλαίοις τούτοις καὶ ἐν τοῖς προτέροις τῆς Δογματικῆς ἡμῶν, ὑπάρχει μεγάλη ἀπόστασις. Ζητῶν πανταχοῦ ἀντιφάσεις ὁ ἐπικριτὴς ἡμῶν καὶ ἀγνοῶν ὡς τὰ πολλὰ τὰ πράγματα, στρέφει τὸ βλέμμα πρῶτον ἐκεῖ, ἔνθα ὑπάρχουσι πραγματικαὶ δυσχερείαι. Διὰ λόγους, οὓς δὲν ἔχομεν καιρὸν νὰ ἀναπτύξωμεν ἐνταῦθα, τὰ τε ἄλλα πράγματα καὶ διὰ καὶ τὰ θρησκευτικὰ, ἐνέχουσι πλείους δυσχερείας παρακαλουσάσας τὸν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου σχηματισμὸν τελείας καὶ ἀρμονικῆς εἰκόνας. Καὶ καὶ μὲν δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι κατ' ἀρχὴν αἱ Χριστιανικαὶ ἀληθεῖαι ἀντιφάσκουσιν, ἐκδεχόμεθα δὲ τὰς τυχόν διαφωνίας ὡς ἀντιφάσεις κατ' ἐπίφασιν, ζητοῦντες νὰ ἄρωμεν αὐτάς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸ ἐπιτυγχάνομεν ἐν πᾶσιν. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς Γραφῆς καὶ ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ἢ ἄρσις τῶν ἐναντιοφανειῶν δὲν εἶνε εὐχερὴς ἐνισχυθῆ, εὐδύηλον εἶνε ὅτι ἐν τοῖς θεωρητικοῖς καὶ ὑπὲρ λόγον πράγμασι καὶ αἱ δυσχερείαι εἶνε πλείους, καὶ ἡ ἄρσις τῶν κατ' ἐπίφασιν ἀντιφάσεων εἶνε δυσχερεστέρη καὶ πολλὰκις ἀδύνατος. Ὁ συγγραφεὺς ἐν τοῖς τοιούτοις οὐδὲν ἕτερον ἔχει νὰ πράξῃ ἢ νὰ ἀποδώσῃ πιστῶς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας συμμνημονεύων φυσικῶς καὶ τὰς δυσχερείας, μεθ' ὧν συνδέονται τὰ πράγματα. Ὁ δὲ εὐγνώμων κριτὴς κρίνει τὸν συγγραφεῖν ἂν καὶ ἐφ' ὅσον ἀποδίδωσι πιστῶς τὰ διδάγματα τῆς Ἐκκλησίας. Μόνον ἀνίδεος καὶ ἀγνώμων κριτὴς ἐγκαταλείπων τὸν πῆχυν τοῦτον τῆς κριτικῆς ζητεῖ νὰ φορτίσῃ εἰς τὴν ράχιν τοῦ συγγραφεῖς δυσχερείας ἢ ἐναντιώσεις, ἅς ὁ συγγραφεὺς ἐπιτιθεῖς τὰ πράγματα ὄφειλε νὰ ἐπαναλάβῃ. Ἀλλ' ἡ ἐκ τοιαύτης ἐπόψεως κριτικὴ δὲν δύναται νὰ δημιουργήσῃ μέγαν ἀριθμὸν ἀντιφάσεων, οἷον ἔχει ἀνάγκη ὁ ἐπικριτὴς πρὸς Ἀδελφίτας ὀμιλῶν, ὡς φαντάζεται τοῖς Ἐλληνας ὁ κ. Δυοβουνιώτης. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξευρεθῶσι καὶ ἄλλοι πόροι ἀντιφάσεως, καὶ πρὸς τοῦτο ὁ ἐπικριτὴς μετέρχεται τὴν ἐξῆς ὁδόν. Ἦ κατὰ τι καὶ ἐν ἄλλῃ λόγου σειρᾷ καὶ συνεχεῖς λεγόμενα παραλαμβάνει ἀσχετῶς ἢ παρερμηνεύων ἀντιπαρατίθησι, ὡς εἶδομεν, πρὸς τὰ σαφῶς εἰρημένα ὡς ἀντιμαχόμενα, μὴ ἐνοῶν ἢ ἀδιαφορῶν ἂν ταῦτα ἐπεξηγηθῶσι ἀπλῶς τὰ πρῶτα. Καὶ διαστρεφῶς δὲ καὶ στρεβλώσει τῶν χωρίων ἐν ἐπιγνώσει καὶ ταχυδακτυλογράφῃ

ἐπιτρέπει ἐαυτῷ ὁ ἐπικριτὴς ἀκοντα, κάκοντα, πάκοντα δόγμα τ' ἐρχόμενος, ὅπως συγκομιχὴ ὡς πλούσιον ἀμῆτον ἀντιφάσεων. Πάντα ταῦτα θὰ ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης καὶ ἐξ ὅσων εἶπομεν, καὶ περὶ πλείον, ἐὰν ἐξετάσωμεν τὰς προσεγομένης ἀντιφάσεις κατὰ τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν ἤτοι α'. τὰς ἐπὶ πραγματικῶν δυσχερειῶν ἐρειδομένας, β'. τὰς ἰδίως ἐκ συγχύσεων καὶ διαστρεφῶν καὶ γ'. τὰς ταχυδακτυλογραφικῶ τῷ τρόπῳ καταλεγόμενας.

Ἀντιφάσεις ἐκ πραγματικῶν δυσχερειῶν.— Ἐν πελ. 54 ἐλέγχει ἡμᾶς ὁ ἐπικριτὴς, διότι τιθέμενοι τὸ βάπτισμα ὡς καθαιρὸν πάσας τὰς ἁμαρτίας, δεχόμεθα ἠθῶν κατὰ τοὺς Δυτικούς ὅτι δὲν θεραπεύει πάντα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἁμαρτίας. Δὲν ἐξηγοῦμεν δὲ καὶ ἀδικτὰ τέκνα γενόμενα ἐκ γονέων βεβαπτισμένων εἶνε ἀνάγκη νὰ βαπτίζονται. Ἀλλ' ἐὰν ἀνεγίνωσκε τὴν σελίδα 322, θὰ ἐβλεπεν ὅτι ἡμεῖς θεωροῦμεν τὴν ἐν τῷ βαπτίσματι ἱακίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν τελείαν μὲν κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ τὴν ἀρχήν, ἀτελεῆ δὲ κατὰ τὰ λείψανα καὶ ἀποτελέσματα, μυστήριον ἀνερμήνευτον. Ἐὰν δὲ ὁ ἐπικριτὴς φαντάζεται ὅτι ἢ περὶ ἰάσεως τῆς ἁμαρτίας ἐν τῷ βαπτίσματι διδασκαλία εἶνε Δυτικὴ καὶ οὐχὶ Ὀρθόδοξος, δὲν ἔχομεν ἢ νὰ θεωρήσωμεν καὶ πάλιν τὴν ἀμαθειαν καὶ τὴν τολμηρίαν, μεθ' ἧς Ὀρθόδοξος αὐτὸς διαμνησθῆται Ὀρθόδοξος ἀληθείας ἐν πάσαις ταῖς Δογματικαῖς καὶ Κατηχήσεσι φερομένης (πρὸς Μακαρίου-Παγίδα Δογματ. 19.) «Τὸ βάπτισμα καίπερ ἐξαλείφῃ καὶ καθαιρῶν ἐν ἡμῖν τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα... ὅμως δὲν καθαιρεῖ ἐν ἡμῖν τὸν ἁμαρτήματος, οἷα ἡ ροπή πρὸς τὸ κακὸν κτλ.» Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Ἄντωνιος Δογμ. 333-4.)

Τὸ αὐτὸ παρατηρητέον καὶ περὶ τῶν ἐν σελ. 64 παρατηρουμένων περὶ τοῦ λυσιστελοῦ τῶν ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων εὐχῶν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ διδασκαλία εἶσι ὁ ἀνθρώπος ἀποθνήσκων κρίνεται παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἤτοι ἀναλόγως τῆς ὅλης θηλικῆς αὐτοῦ καταστάσεως ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ θανάτου ἀποφασίζεται ἢ ὀριστικῆ αὐτοῦ ἐν τῇ αἰωνιότητι τύχη, καὶ εἶτι παρὰ ταῦτα ψυχαὶ τινες εἶνε δυνατόν νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς ὁδῆς τῇ συνδρομῇ τῆς ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶνε πρᾶγμα δυνάμενον νὰ καταστῇ προσόντον εἰς τὴν πεπερασμένην διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὡς δὲν δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν πῶς ὁ Θεὸς διέπων τὸν κόσμον καθ' ὅρι- σμένους νόμους προσδιορίζεται ὑπὸ τινος εὐχῆς καὶ ἐπεμ- βαίνει τῆς πορείας τῶν φυσικῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγ- μάτων, οὕτως ἀδύνατον νὰ κατανοήσωμεν πῶς αἱ εὐχαὶ ὄφελουσι τοὺς κεκοιμημένους, καὶ καθόλου καὶ διότι τὸ θεῖον ἔλεος κατὰ γενικὸν κανόνα δὲν ἐπεκτείνεται εἰς τὴν πέραν τοῦ τάφου χώραν (434). Ἐὰν δὲ ὁ ἐπικριτὴς εὔρε- λύσιν τινὰ τῶν τοιούτων ζητημάτων φαιτηνὴν, δὲν μὲνει ἢ νὰ ἐμβέσῃ ἡμῖν αὐτήν, ἵνα τὴν ἀποδεχθῶμεν καὶ ἡμεῖς. Παρακαλοῦμεν μόνον, ὅπως ἡ λύσις αὕτη μὴ ἦ ὅπως καὶ ἔν σελ. 52 περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης τερατολο- γίας, ἔνθα λέγεται ἀὐτὸ ἱερεὺς ὁ ἐκ τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς

ἀίρεσιν μεταπίπτων διατηρεῖ μὲν τὴν ἱερωσύνην, διότι αὕτη ἔχει ἀνεξάλειπτον χαρακτῆρα, ἀλλά τῶν ὅμως τὴν χάριν οὕτως, ὥστε δὲν δύναται διὰ τῶν μυστηρίων νὰ μεταδίδῃ ταύτην». Ἡμεῖς ἐγνωρίζομεν μέχρι τοῦδε ὅτι οἱ θεολογῶντες διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας: εἰς τοὺς ἀποδεχομένους τὸ μυστήριον τῆς ἱερωσύνης ὡς ἐντιθὲν ἀνεξάλειπτον χαρακτῆρα καὶ ἐπομένως φρονούντας ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸ καὶ καθαιρούμενος ἢ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἐκπίπτων τελεῖ ἐγκύριος μὲν, ἀλλ' ἀνόμως τὰ μυστήρια (valide, illicito Δυτικὴ θεωρία), καὶ εἰς τοὺς δοξάζοντας ὅτι ἡ ἱερωσύνη αἰρετικῶν μὲν διὰ τῆς καθαιρέσεως καὶ τῆς εἰς αἵρεσιν περιπτώσεως ἢ τῆς ἀποστασίας, ἀλλ' οἰκονομικῶς ἢ Ἐκκλησία δύναται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰ ἐκτὸς αὐτῆς τελεσθέντα μυστήρια δεχομένης τοὺς εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς προσύοντας (Ἰνύμη Ὀρθ. θεολόγων). Ὁ ἐπικριτὴς προτείνει ἰδίαν γνώμην ὑπολαμβάνων ὅτι ἡ ἱερωσύνη ἐντίθησι μὲν ἀνεξάλειπτον χαρακτῆρα, ἀλλ' ὁ περιπίπτων εἰς αἵρεσιν δὲν δύναται νὰ μεταδώσῃ τὴν χάριν, τοῦθ' ἔπερ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ: «ὁ περιπίπτων εἰς αἵρεσιν ἔχει μὲν τὴν δύναμιν νὰ μεταδώσῃ τὴν χάριν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μεταδώσῃ τὴν χάριν»!

Ἐπιπλέον, μὲ τὴν Διήμητρα, δύνανται μὴ γελᾶν». **Ἀντιφάσεις ἐκ συγχύσεων καὶ διαστρεφῶν.**— Περὶ Εὐχαριστίας τὸν λόγον ποιοῦμενοι γράφομεν α') περὶ παρουσίας τοῦ Χριστοῦ ἐν αὐτῇ, ἣν ὀρίζομεν εἶτα ὡς μεταβολὴν ἢ μετουσίωσιν. β') περὶ τῆς πραγματικῆς παρουσίας τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ ἀνευ σωματικῆς ἐκτάσεως, γ') περὶ λατρευτικῆς προσκυνήσεως τῶν τιμίων Δώρων, δ') χρωμέθα τὴν ἔκφρασιν ἀπὸ τὰ εἶδη τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ ε') παριστάμεν τὴν θυσίαν τῆς Εὐχαριστίας ὡς πραγματικὴν παράστασιν τῆς θυσίας τοῦ Σταυροῦ. Ὁ κ. Δυοβουνιώτης ἐπικρίνων ταῦτα δογματίζει τὰ ἐξῆς: Α') ὁ λέγων ὅτι ὁ Κύριος πάρεστιν ἐν παντὶ μέρει τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου ἀποδέχεται τὴν θεωρίαν τῆς ἐνώσεως, καθ' ὅσον ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς «δὲν εἶνε ἀπλῶς παρὼν ἐν παντὶ μέρει τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου (πρὸς τὸ Λουθηρικὸν in) ἀλλ' ἕκαστον μέρος τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἶνε ὁ Χριστὸς» (57). Καὶ ἂν δὲ κατωτέρω διασαφηνίζῃ ὁ συγγραφεὺς, πῶς ἐννοητέα ἢ πραγματικὴ αὕτη παρουσία ὄρῃων αὐτῆν ὡς πραγματικὴν μεταβολὴν ἢ μετουσίωσιν, τοῦτο δὲν σημαίνει τίποτε μετεχειρισθῆμεν ἀπαξ τὴν ἔκφρασιν ἀπάρεστιν ὁ Χριστὸς ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ; περιπέσαμεν εἰς τὴν κακοδοξίαν τῆς ἐνώσεως. Μὰ κατ' αὐτὴν τὴν λογικὴν, αἰρετικοὶ εἶνε πάντες, ὅσοι ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι σήμερον ὀμιλοῦσι περὶ παρουσίας τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ ἐν ἐκαστῷ μέρει τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου. Καὶ διὰ νὰ παραλείψωμεν τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, αἰρετικὸς τοιοῦτος εἶνε: 1) αὐτὸς κ. Δυοβουνιώτης γράφας ἐν τῷ «Ἱερῷ Συνέσειμῳ»: «ἐν τῷ ἄρτῳ καὶ τῷ οἴνῳ καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ αὐτῶν μορίῳ ὑπάρχει τὸ τε σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ» (1905 ἀρ. 2 σελ. 2) 2) ἢ ἐν Ἱεροσολύμοις σύνοδος ἢ ἐπικυρώσασα τὴν Ὁμολογίαν τοῦ Δοσιθέου τὴν ἀποφανομέ-

νην αυτού εν τη Ιερουργία πιστεύομεν παρείναι τον Κύριον Ιησοῦν Χριστόν... ἐτι ἐν ἐκάστῳ μέρει καὶ τμήματι ἐλαχίστῳ τοῦ μεταβληθέντος ἄρτου καὶ οἴνου... εἶναι ὅλον ὄλκῳ τον Δεσπότην Χριστόν» (Kimmel Mv. 3, 1, 457. 459) 3) Πάντες οἱ δογματικοὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς Κατηγορήσαντες τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας οἱ ὁμιλοῦντες περὶ παρουσίας τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ κατὰ τὴν Ὀμολογίαν τοῦ Δοσυθέου (Ἀντώνιος, Μακάριος, Μεσσαωρᾶς, Βαφειδης, Δαμαλάς, κτλ.).

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

ΜΙΑ ΣΥΝΤΑΓΗ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΖΥΓΟΥΣ

Εἰς ἐφημέριος ἔλεγε πρὸς νεαρὴν γυναῖκα :

— Περνάτε καλὰ βέβαια μὲ τὸν σύζυγόν σας.

— Μάλιστα ... ἀλλὰ ...

— Ἄ ! ἔχομεν λοιπὸν καὶ ἄλλὰ ;

— Δηλαδή ... πῶς νὰ σὰς τὸ εἶπω ; ... Ἡ καρδιά τοῦ συζύγου μου εἶνε καλή, πολὺ καλή· ἀλλ' ἐὰν ἐγνωρίζετε πόσον ἡ συμπεριφορὰ του εἶνε καταθλιπτική ! Τρία ἔτη τώρα παλαίω, προσεύχομαι, κλαίω, γογγύζω, φεῦ !

— Τρία ἔτη ! ἐὰν ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἐθέτατε εἰς ἐφαρμογὴν τὴν συνταγὴν μου, δὲν θὰ ἠσθάνεσθε τὴν τῶρα τὴν χαρμηλοσύνην τοῦ χαρακτήρος του, οὐδὲ θὰ ὑπειπτεύετε ὅτι ὑπάρχουν ἔκκενται εἰς τὴν τῶσον ἀφωσιωμένην ἐκείνην καρδίαν.

— Ὑπάρχει λοιπὸν καμμία συνταγὴ ;

— Μάλιστα, καὶ τὸσον ἀπλή, ὥστε διατάζω νὰ σὰς τὴν δώσω. Ἄντι νὰ παλαίετε κατὰ τοῦ συζύγου σας, παλαίσατε κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σας. — Ἄντι νὰ προσεύχεσθε διὰ τὸν διορθωθῆ ἑκείνος εἰς ἐλαττώματα ἴσως τῆς ἰδιοσυγκρασίας του μὴ ἐξαρτώμενα ἐντελῶς ἀπὸ τὴν θέλησίν του, προσευχήθητε μᾶλλον περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σας, διὰ νὰ γίνετε ἀγαθότερα. — Καὶ, ἀντι νὰ κλαίετε, διὰ νὰ τὸν ἐξερεθίζετε περισσότερο, προσπαθήσατε νὰ τὸν καταπραΰνετε μᾶλλον μὲ τὴν γλυκύτητα τοῦ μειδιάματός σας. Μ' ἕνα λόγον ἐλαττώσατε τὰ ἰδικὰ σας ἐλαττώματα καὶ γίνετε χριστιανὴ ἀληθής.

Μία χριστιανή, πραγματικὴ χριστιανή, εἶνε ὑπομονητικὴ. Καὶ ἡ ὑπομονὴ εἶνε ὡσάν τὸ μάλλινον ἔνδυμα, μὲ τὸ ὁποῖον τὸν χειμῶνα προφυλάττομεν τὰ μέλη μας, διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται τὸ ψῦχος.

Ἡ καλὴ χριστιανὴ εἶνε γλυκεῖα. Καὶ ἡ γλυκύτης εἶνε ὡς μαλακὸν περικάλυμμα, μὲ τὸ ὁποῖον προφυλάττομεν τὴν καρδίαν καὶ ἀμβλύνει τὴν αἰχμὴν τῶν ἐγγικτικῶν ἢ ἀδικῶν λόγων, οἵτινες θὰ ἤρχοντο νὰ τὴν διασχίσωσι.

Ἡ πρὸς διάρθρωσιν τῶν ἄλλων ἐργασία εἶνε πολλὰκις δύσκολος καὶ σχεδὸν ἀδύνατος. Ἐνῶ ἡ ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας ἐργασία εἶνε πάντοτε δυνατὴ, προσθέτω δὲ ... καὶ πάντοτε ἀποτελεσματικὴ. (Paillettes d'or).

Ο ΜΑΚΑΡΙΤΗΣ ΛΑΤΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΘΡΗΣΚ. ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ ΣΙΚΑΓΟΥ

Εἰς τὸ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκδοθὲν σύγγραμμα τοῦ G. Bonet-Maury, ὑπὸ τὸν τίτλον «France, Christianisme, et civilisation» ἰδιαιτέρον κεφάλαιον παρέχει σύντομον περίληψιν τοῦ κατὰ τὸ 1896 συγκροτηθέντος ἐν Σικάγῳ παγκοσμίου θρησκευτικοῦ συνεδρίου. Ὁ ἐξιμνηστὸς ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου Διονύσιος Λάτας, συμμετασχὼν εἰς αὐτό, φέρεται διηγήσας δις. Πῶν μίαν φοράν

διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι αὐτὸς Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε ἐκεῖνος ὅστις θὰ ἐνώσῃ ἀληθῶς τὴν ἀνθρωπότητα· τὴν ἄλλην διὰ νὰ διαφεύσῃ τὸ περὶ τῶν ἑβραίων λεγόμενον, ὅτι κατὰ τὴν πάσχαι των κάμνουσι χρῆσιν τοῦ αἵματος χριστιανοῦ παιδίου.

«Παρακαλῶ τὸ Συνεδρίον, εἶπεν ὁ τότε ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου, νὰ κυρώσῃ διὰ τῆς παραδοχῆς του τὴν ἡμετέραν πεποίθησιν ὅτι ὁ Ἰουδαϊσμός ἀπαγορεύει πᾶν εἶδος ἀνθρωποκτονίας, ἐτι οὐδεμία ἀρχή, οὐδὲν τῶν ἁγίων τοῦ Ἰσραὴλ βιβλίων ἐπιτρέπει τὴν ἐκχυσιν οὐδὲ τὴν χρῆσιν ἀνθρωπίνου αἵματος κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετάς. Ἡ διὰδοσις τοιαύτης συκοφαντίας κατὰ τῶν ὁπαδῶν μονοθεϊστικοῦ θρησκείματος πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς πλάσμα ἀντιχριστιανικόν.»

Τοὺς λόγους τούτους, κατὰ τὰ πρακτικὰ, ἐκάλυψαν τὰ χειροκροτήματα τοῦ Συνεδρίου.

Η ΝΕΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΗΣ

Ἀνετίθη ἡ διεύθυνσις τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς εἰς τὸν πανοσιολογιώτατον ἀρχιεπίσκοπον κ. Γερμανὸν Σπρινόπουλον, Σιμῶνος καὶ ἀμεμπτος κληρικός, καλῶς κατηρημένος ἐπιστήμων, μὲ ἀκεραίαν τὴν συνείδησιν τοῦ καθήκοντος, ἐννοῶν τὸ ἔργον του ὄχι ἀπὸ ταπεινῆς ἐπαγγελματικῆς ἢ φιλοδόξου ἀπόψεως, ἀλλ' ὡς κλησιν καὶ ἀποστολὴν ὁ πανοσιολογιώτατος κ. Σπρινόπουλος, θὰ καλλιέργησιν πιστεύομεν, παρὰ τοῖς μαθηταῖς καὶ τὰ μεγάλα πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ ἰδανικά, ἀνευ τῶν ὁποίων αἱ θεολογικαὶ γνῶσεις εἶνε χαλκὸς ἤλιθον καὶ κῦμβαλον ἀλαλάζον.

ΒΙΟΙ ΑΓΙΩΝ

Τὸ Βιβλιοπωλεῖον «Ἀναπλάσεως» ἐξέδωκε καὶ τὸν 4 τὸμον τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τῶν ὑπὸ τοῦ Μιχ. Γ. Γαλανῶ γραφομένων «Βίων τῶν Ἀγίων». Παρακαλοῦνται οἱ λαμβάνοντες ἀντίτυπα, ὅπως τὸ ταχύτερον ἐξοφλῶν τὸ μικρὸν τίμημα ἐκάστου τόμου πρὸς διευκόλυνσιν ἐργασίας, ἢ ὅποια προσφέρει ἔχι τυχαίαν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἀνάψωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ μας ζήλου καὶ τὴν εὐσεβήστέραν διαμόρφωσιν τοῦ βίου μας.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ ΥΠΟ ΧΑΡ. ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ

Ἐξεδόθη εἰς ἰδιαιτέρον τεῦχος ἡ ἀξιόλογος καὶ φαινητικὴ ἐρμηνεία τοῦ φίλου κ. Χ. Ἀνδρεάδου εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, περὶ ἧς ἐκτενῆς κρίσις ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν συνέδελφον «Ἀκρόπολιν» ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Γ. Γαλανοῦ.

Πωλεῖται ἀντὶ 1 δραχμῆς ἐν τῷ Βιβλιοπωλεῖῳ «Ἀναπλάσεως» καὶ ἀποστέλλεται ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἰς μὲν τὰς ἀπαρχίας ἀντὶ δρχ. 1,30, εἰς δὲ τὸ ἔξωτερικόν ἀντὶ φρ. 1,40.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ νέος καταστατικὸς νόμος τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ὑπὸ Μιχ. Γ. Γαλανοῦ. — Ἐρμηνεία ἀντομος εἰς τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον Εὐαγγέλιον, ὑπὸ Μ. Γ. Γαλανοῦ. — Ὁ ἦλιος, ὑπὸ Κ. Ν. Καλλινίκου. — Ἀπὸ Ζαγοράς εἰς Μακρυρράχην, ὑπὸ Παναρέτου Χ. Δουληγέση ἀρχ. — Ἰερωνύμου συμβουλαὶ πρὸς τοὺς γυναικῆς, ὑπὸ Σταύρου Γ. Τηλικοῦ. — Ὁ ὑφηγητὴς τῆς θεολογίας Κ. Δουβουνιάτης ἐξεταζόμενος εἰς τὴν Δογματικὴν καὶ εἰς τὴν Δογματικὴν, ὑπὸ Χρήστου Ἀνδρούτσου. — Μία συνταγὴ διὰ τὸν σύζυγον. — Ὁ μακαρίτης Λάτας εἰς τὸ θρησκευτικὸν Συνεδρίον τοῦ Σικάγου. — Ἡ νέα διεύθυνσις τῆς Θεολογ. Σχολῆς τῆς Χάλκης.